مجله علمی پژوهش در روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی ، شماره ۱۶ ، تابستان ۱۳۹۸، ص ۲۵-۱۶
http://www.jisc.ir

مجله علمی پژوهش در روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی (سال پنجم)
شماره ۱۶/ تابستان ۱۳۹۸ / ص ۲۵-۱۶

# بررسی مفهوم خویشتن در نوشته های روزنامه نگاران وبلاگ نویس

**آتنا ابراهیمی معیر**
[۱] کارشناس ارشد ارتباطات اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی

نام نویسنده مسئول:
**آتنا ابراهیمی معیر**

**چکیده**
مقاله حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش است که آیا از طریق وبلاگ های روزنامه نگاران وبلاگ نویس می توان به مفهوم خویشتن پی برد. در این پژوهش نظریه های خود به کار می رود از آنجائیکه پیگیری این مسائل متضمن شناخت محتوای وبلاگ هاست، به این منظور، از روش تحلیل محتوای کیفی استفاده می کنیم. در تحقیق حاضر محتوای ۲۰وبلاگ روزنامه نگاران روزنامه های همشهری،کیهان، ایران، شرق به روش نمونه گیری غیر احتمالی از نوع هدفمند انتخاب و تحلیل، می شود.
ما در این پژوهش به منظور پاسخ به تعدادی پرسش ها، از مصاحبه عمقی نیز استفاده کردیم و نمونه گیری به روش غیر احتمالی و از نوع هدفمند انجام شده به این منظور مصاحبه با روزنامه نگاران وبلاگ نویس روزنامه های همشهری، ایران و شرق انجام شده است. در مجموع این تحقیق نشان می دهد که بیشتر مطالب وبلاگ ها، انتقاد از اوضاع سیاسی است روزنامه نگاران وبلاگ نویس تمایل بیشتری به نوشتن مطالب با سبک مقاله دارند و مفهوم خویشتن در مطالب وبلاگ ها قابل بررسی است. یافته های این پژوهش نشان می دهد که از طریق وبلاگ های روزنامه نگاران می توان مفهوم خویشتن را بررسی کرد، همچنین مفهوم خویشتن شایسته در مطالب وبلاگهای روزنامه نگاران روزنامه های های همشهری، ایران و شرق قابل تشخیص است.

**واژگان کلیدی:** خود، خویشتن شایسته، خویشتن بایسته، وبلاگ نویس

**مقدمه**

در عصر و زمانه ای که تقریبا همه ما در فضای مجازی زندگی می کنیم و اینترنت امکان نوشتن و ابراز عقیده و عرض اندام برای همه ما فراهم کرده است، می توان از سنگین ترین بحث و جدل های سیاسی تا سخیف ترین واکنش های اجتماعی را در کمتر از یک هزار ثانیه درشبکه های اجتماعی ووبلاگ ها ....به سراسر عالم پرتاب کرد. همچنین با توجه به اینکه شبکه های مجازی به عنوان رسانه جدید می توانند در انتشار اخبار تاثیر زیادی در پوشش خبری در نتیجه بر سیاست بگذارند، بنابراین بسیاری از وبلاگ ها حربه ای برای روزنامه نگارانی است که در قالب بایدها و نبایدهای نشریه ای که در آن مشغول به فعالیت¬اند نتوانسته اند به ناگفته ها بپردازند.

افراد در طول روز ساعت ها با بایدها ونباید های شغلی دست و پنجه نرم می کنند و در نهایت یا با شرایط و اوضاع و احوال کاملا سازگار می شوند و یا اینکه تنش ها را می پذیرند، آنها را انکار می کنند،یا درونی می کنند. بنابراین پرداخت به این مقوله که افراد چگونه خویشتن را در فضا های مجازی، که با محیط کاری آنها متفاوت است ابراز می کنند به منظور رسیدن به امنیت شغلی از موارد با اهمیت است.

روزنامه نگاران به دلیل ویژگی های حرفه خود، در گزارش رویدادها و شکل دادن به اندیشه ها و افکار عمومی، اهمیتی ویژه دارند. بی تردید، احساس و نگرش روزنامه نگاران نسبت به حرفه روزنامه نگاری، به کیفیت کارشان تاثیر می گذارد. شرایط حرفه روزنامه نگاری در کشورمان با توجه به عدم استقلال حرفه ای روزنامه نگاران، متزلزل بودن وضع شغلی، نبود تشکل های صنفی و قوانین حرفه ای روزنامه نگاری از سوی حکومت ها، فقر، عقب ماندگی اقتصادی، اجتماعی سیاسی کشور، نبود رغبت و یا عادت به مطالعه، عدم رشد فرهنگ سیاسی نهادها، تشکل های سیاسی، به روزنامه نگاران فرصت نداد تا آزادی بیان و قلم را تجربه کنند. در نتیجه روزنامه نگاری در ایران نتوانست سیر رشد و توسعه را طی کند. بدیهی است نقش های سازنده ای که برای شغل متصور است، منوط براین است که اولا خصوصیات شغل متناسب با خصوصیات فرد شاغل بوده و ثانیا فرد در کارش احساس ارزشمندی ،کارآمدی و توانمندی داشته باشد. همچنین با توجه به اینکه روزنامه نگاران به رسانه های جدید اهمیت بیشتری می دهند و با استفاده از امکانات جدید تکنولوژیکی، احتمالا با اینترنت ارتباط بیشتری دارند و در آن به تولید محتوا می پردازند، این افراد در فضاهای مجازی به مطالبی می پردازند که مطبوعات کمتر روی آنها کار می کنند.

روزنامه نگاران از آن جهت که وبلاگ رسانه ای غیر رسمی است بدون وجود هر گونه نظارت یا سردبیری، آزادانه اخبار غیر رسمی خود را منتشر می کنند.

**پیشینه پژوهش**

در ایران پژوهشی با عنوان ناهماهنگی شناختی تاثیرخوداسنادی مرتبط در تعامل با عزت نفس با هدف آزمون الگوی جدیدی از ناهماهنگی شناختی که به تبیین سطح عزت نفس در فرآیندهای ناهماهنگی شناختی می پردازد، انجام شده است و مفهوم خویشتن نیز در این تحقیق بررسی شده است. در پژوهشی که با عنوان مطالعه کمی و کیفی نحوه ابراز هویت در دانشگاه تهران انجام شد. مهم ترین یافته های این تحقیق حاکی از آن است که اکثر افراد متعلق به نمونه مورد نظر، وبلاگ را برای گرایشات سیاسی و عاشقانه مناسب تر می¬دانند و بیشترین مطالبی که در وبلاگ خود عنوان می کنند مطالب سیاسی و عاشقانه است اما از پیش زمینه های ذهنی درباره این گرایشات و علایق فراتر رفته اند، بطوریکه آنچه را در وبلاگ عنوان کرده اند، متفاوت از آنچه در سایر رسانه ها درباره مذهب مطرح می شود، می¬دانند. اکثر پاسخگویان به شخصیت واقعی، متناسب بازندگی واقعی خود، علاقه بیشتری دارند اکثر پاسخگویان به خود آرمانی و دلخواهشان علاقه بیشتری دارند. شاید بتوان گفت وبلاگ مکانی است برای نزدیک شدن واقعی به خود آرمانی. در رابطه با پژوهش خارجی، پژوهشی که صرفا مفهوم خویشتن را در وبلاگ های روزنامه نگاران وبلاگ نویس بررسی کند صورت نگرفته است اما پژوهش هایی را در رابطه با هویت افراد در فضای های مجازی به ویژه فیس بوک صورت گرفته است که اکثر آنها نتایجی رادر بر می گیرد مبنی براینکه اکثر افراد هویتی متفاوت را در فضاهای مجازی ارائه می دهند. همچنین پژوهشی با عنوان ناهماهنگی شناختی در دیوان عالی کشور امریکا انجام شده است، که مفهوم خویشتن تا حدودی در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته است در مجموع این تحقیق نشان می دهد قضاتی که رای صادر می کنند باید تلاش کنند تا پیامدهای آزاردهنده ای که بعدها درون خودشان پدیدار می شود را کاهش دهند. پیامدهایی که ممکن است با شخصیت خود آنها منافات داشته باشند. نویسنده این پژوهش تئوری ناهماهنگی شناختی را در مورد دیوان عالی آمریکا آزمایش کرده است. نتایج این پژوهش نشان می دهد، قضاتی که رای صادر می کنند که هم خودشان وهم دیگران می دانند که این رای برخلاف رفتاری است که تا الان داشته اند و یا اینکه از عقاید فرد با خبر هستند و می دانند که تا به امروز به موارد دیگری معتقد بودند. (کالینز،۲۰۰۹)

## مبانی نظری پژوهش

مفهوم خویشتن، مهم ترین پدیده و عنصر اساسی درنظریه راجرز است به نظر راجرز، انسان رویدادها و عوامل محیط خود را درک کرده و در ذهن خود به آنها معنی می دهند. مجموع این سیستم ادراکی و معنایی، میدان پدیداری فرد را به وجود می آورد. قسمتی از این میدان که از بقیه تجربیات فرد متمایز است و به وسیله واژه هایی چون من و خودم تعریف می شود. این بخش همان خود یا خود پنداره است خودپنداره تصویر یا برداشت شخص است از آن چیزی که هست. به اعتقاد راجرز، خودپنداره فرد بر ادراکش از جهان و رفتارش تاثیر می گذارد. مفهوم

ساختار دیگر در این مورد، خودآرمانی است. خود آرمانی، خودپنداره ای است که انسان آرزو می کند داشته باشد و شامل معانی و ادراکاتی است که فرد برای آنها ارزش زیادی قایل است. (شاملو،۱۴۲:۱۳۸۲)

**(نظریه شخصیت راجرز)**

به نظر راجرز، فرد همه تجارب خویش را با خود پنداره اش مقایسه می کند. در واقع افراد تمایل دارند به گونه ای رفتارکنند که با خود پنداره آنها هم خوانی داشته باشد. هنگامی که بین خود پنداره و تجربه واقعی اختلاف وجود داشته باشد، فرد ناهم خوانی را تجربه می کند. برای مثال اگر خود را فردی عاری از نفرت بدانید، ولی نفرت را تجربه کنید، دچار حالت ناهم خوانی می شوید تجربه ها، احساس های ناهم خوان تهدید کننده باعث تنش و اضطراب فرد می شوند. (اتکینسون، ریتال ال، ۱۱۸،۱۱۹:۱۳۸۴)

در صورت بروز چنین ناهمخوانی و تضادی فرد از خود واکنش دفاعی نشان می دهد. راجرز در این زمینه دو روند دفاعی مهم را ذکر می کند که یکی از آنها، تحریف کردن است به معنای تجربه ای که با خودپنداره شخص در تضاد است و دیگری، انکار آن تجربه است. در روند تحریف کردن، ذهن به تجربه متضاد اجازه می دهد تا به ضمیرخودآگاه بیاید البته باید چنان مسخ شده باشد که با خودپنداره شخص هماهنگ باشد. (اتکینسون، ریتال ال:۱۲۰:۱۳۸۴)

**خودرهنمونی ها[1]**

هنگامی که می کوشیم تا ویژگی های اسنادی، کنش ها، دستاوردها یعنی خویشتن واقعی را ارزیابی می کنیم، ممکن است خود را در برابر دو معیار متفاوت بسنجیم: یکی خویشتن شایسته آرمانی[2]یعنی آن کسی که آرزو می کنم و دلم می خواهد باشم. (امید ها، هدف ها، تمایل هایم )

دیگری یعنی خویشتن بایسته [3]یعنی آنکسی که تصور می کنم باید باشم، حس وظیفه شناسی، تعهدات و مسئولیت هایم. این دو ممکن است در کنار هم پیش بروند. ممکن است من آرزو داشته باشم مادر خوبی باشم و هم چنین احساس کنم که وظیفه دارم چنین باشم. اما گاهی ممکن است این دو رودر روی یکدیگر باشند مثلا ممکن است من آرزو داشته باشم که کارمند برجسته ای باشم، با این وجود احساس تعهد کنم که وظیفه دارم در خانه بمانم و از بچه هایم مراقبت کنم. علاوه بر این ممکن است من خود را با معیارهایی که اشخاص مهم زندگی ام تعیین کرده اند، بسنجم: مثلا امیدها و آرزوهای پدرم درباره من یا باورهای مادرم درباره وظایف و تعهدات من. هنگامی که خویشتن واقعی من در قیاس با خویشتن شایسته و بایسته (چه آنکه خود تعیین کرده باشم و چه آن که اشخاص مهم زندگی ام تعیین کرده باشند ) دچار کاستی باشم، احساس بدی خواهم داشت.

پژوهش گسترده ای توسط کوری هیگینز و همکارانش نشان داد که اهمیت و ماهیت این احساس منفی ممکن است به این بستگی داشته باشد که شخص خویشتن را در برابر کدام یک از معیارهای شایسته یا بایسته می سنجد؛ این که خویشتن واقعی او به چه میزان با این معیارها ناهم سازی دارد و این چنین نا هم سازی هایی تا چه اندازه دسترسی پذیر و برجسته است. اهمیت ودسترسی پذیری این نا همسازی‌ها ممکن است پردازش اطلاعات درباره دیگران را نیز تحت تاثیر قرار بدهد. (کاندا،۵۶۲:۱۳۸۴)

خودناهمسازی ها [4]و آسیب پذیری هیجانی در برخی مواقع، ممکن است من آرزوی دستیابی به نتایج مثبتی را داشته باشم یک ازدواج کامیاب، یک موفقیت حرفه ای، وضعیت سلامت مناسب. در این گونه موارد، می توان گفت که من دارای هدف های پیشبردی[5] هستم، یعنی قصد دارم سلامت خود را بهبود بخشم، به وضعیت خوبی دست یابم و پاداش های دلخواه را به دست بیاورم. در مواقع دیگر ممکن است ما مایل به پرهیز از نتایج منفی باشیم، طلاق، ناکامی حرفه ای وبیماری در چنین مواردی، می توان گفت که من دارای هدف های پیشگیرانه هستم، یعنی قصد دارم از وضعیت های منفی بپرهیزم از تنبیه بگریزم یا از نتایج نگران کننده پیشگیری کنم.

هنگامی که این دودسته هدف های متفاوت با مانع روبرو شود، من دارای هیجان های منفی متفاوتی خواهم بود. (کاندا،:۵۶۲:۱۳۸۴)

**نظریه تایید خود[6]**

این نظریه پیشنهاد می کند که اثرات مشاهده شده در موقعیت های ناهماهنگی، نتیجه عدم انسجام شناختی یا عدم انسجام خود نیستند.(استیل و لیو ،۱۹۸۳،استیل ،اسپنسیر و لینچ ۱۹۹۳).این محققان ادعا می کنند که انگیزه انسجام خود نه تنها در فرایندهای ناهماهنگی وجود ندارد، بلکه کلا در زندگی روانی هم چنین چیزی وجود ندارد. (استیل و همکاران ،۸۹۴:۱۹۹۳)

---

[1] Self guides
[2] Ideal self
[3] Ought self
[4] Self discrepancies
[5] Promotion goals
[6] Self –affirmation theory

این نظریه پیشنهاد می کند موقعیت های ناهماهنگی زا به این دلیل ناهماهنگی ایجاد می کنند که تهدیدی برای نیاز افراد به ادراک خود به عنوان یک کل یکپارچه محسوب می شوند یعنی اخلاقی و شایسته بودن در کل. (دیلارد و پی فائو ،۲۰۰۲)استیل و لیو (۱۹۸۳)نشان دادند که فراهم کردن فرصتی برای اشخاص، جهت تایید یکپارچگی شان، تغییر نگرشی را که معمولا در پارادایم موافقت القا شده رخ می دهد کاهش می دهد به عبارت دیگر نظریه تایید خود نیز، همانند نظریه انسجام خود قائل به این است که ناهماهنگی زمانی رخ می دهد که فرد دررفتارهایی درگیر شود که تهدیدی برای خودپنداره به وجود می آورند، اما برخلاف آن ادعا می کند که هدف اصلی از راهبرد کاهش ناهماهنگی این نیست که خود انگاره خاصی توسط رفتار ناهمخوان تهدید شده است نجات یابد، بلکه هدف این است که یکپارچگی اخلاقی کلی فرد، بازیابی شود، این هدف می تواند با تکیه و تمرکز به دیگر جنبه های مثبت خود که برای یکپارچگی اخلاقی کلی فرد مهم هستند. مثلا ارزش های مهم بایکسری مقایسه های مثبت اجتماعی تحقق یابد. (،استیل ولیو ،۱۹۸۴)

دسترسی ذهنی به شناخت های مثبت درباره خود به افراد امکان می دهد بدون مواجهه مستقیم با شناخت های ناهمخوان ناراحتی روانشناختی ناشی ازناهماهنگی را کاهش دهند (استون ،ویگانر،کوپرو ارونسون ،۱۹۹۷؛سیمون ،گرینبرگ وبوم ۱۹۹۶)

## اهداف پژوهش

بررسی مفهوم خویشتن در مطالب وبلاگ های روزنامه نگاران وبلاگ نویس

شناخت و مسائل و دغدغه های روزنامه نگاران وبلاگ نویس

## روش شناسی

در این پژوهش با توجه به اهداف وچارچوب نظری پژوهش، برای پاسخ به پرسش ها روش تحلیل محتوای کیفی را به کار برده ایم. در این تحقیق سعی می شود علاوه بر مقوله های کمی به کیفیت حضور متغیرها نیز توجه شود. در واقع تحلیل کیفی برای تکمیل یافته های کمی مورد استفاده قرار می گیرد. همانطور که هولستی به نقل از لازارسفلد وبارتون می گوید: همه نظریه پردازان اندازه گیری ،اتفاق نظر دارند که کیفیت و کمیت، ویژگی های دوگانه ای نیستند، بلکه در طول خطی مستمر قرار دارند. (هولستی:۲۴:۱۳۸۰) او معتقد است که، در بسیاری از دقیق ترین بررسی های کمی در مراحل مختلف، از روش های غیر شمارشی استفاده می شود و تحلیل گران محتوا باید از روش های کمی و کیفی، برای تکمیل یکدیگر توامان استفاده کنند به احتمال زیاد، با عقب و جلورفتن بین رویکردهاست که پژوهشگر، از مفاهیم اطلاعاتش آگاه می شود. (هولستی:۲۴:۱۳۸۰)

یکی از متداول ترن روش های گردآوری داده ها در پژوهش کیفی انجام مصاحبه عمیق است. مصاحبه عمیق از این اعتقاد نشات گرفته است که افراد، ذیصلاح ترین مرجع در بیان تجارب خود در رابطه با وقایع و پدیده ها به شمار می روند و اگر در مورد یک واقعه یا پدیده با افراد مختلفی مصاحبه شود ،دیدگاه های گوناگون در آن مورد خاص گردآوری خواهد شد. (حریری۱۵:۱۳۸۵) بنابراین در این پژوهش از روش مصاحبه عمقی نیز به منظور شرح احوالات روزنامه نگاران در مواجهه با ناهماهنگی شناختی استفاده خواهیم کرد.

جامعه آماری این پژوهش کلیه روزنامه نگاران وبلاگ نویس شاغل در روزنامه های همشهری، ایران و شرق است. نمونه گیری این پژوهش به روش غیر احتمالی واز نوع هدفمند صورت گرفته است، بدین صورت که مصاحبه با 8 نفر از روزنامه نگاران وبلاگ نویس، روزنامه های همشهری، ایران وشرق انجام شد.

## یافته های پژوهش

جدول شمارۀ (۱). توزیع فراوانی مطالب وبلاگ ها بر حسب هویت نویسنده وبلاگ

| ردیف | هویت نویسنده | فراوانی | درصد |
|---|---|---|---|
| ۱ | نام خود روزنامه نگار | ۷۰ | ۳۵ |
| ۲ | نام مستعار | ۱۳۰ | ۶۵ |
| ۳ | جمع کل | ۲۰۰ | ۱۰۰ |

جدول شمارۀ(۱) نشان می‌دهد که ازمیان ۲۰۰مطلب کد گذاری شده در روزنامه‌های مورد بررسی( همشهری، کیهان، ایران و شرق) ۷۰مطلب (۳۵درصد) با نام خود روزنامه نگار نوشته شده است و ۱۳۰ مطلب( ۶۵درصد) به نام مستعار نوشته شده است.

جدول شمارۀ (۲). درصد و توزیع فراوانی مطالب وبلاگ ها بر حسب خویشتن بایسته

| ردیف | آیا درمتن خویشتن بایسته قابل تشخیص است ؟ | فراوانی | درصد |
|---|---|---|---|
| ۱ | بلی | ۸۹ | ۴۴.۵ |
| ۲ | خیر | ۱۱۱ | ۵۵.۵ |
| ۳ | جمع کل | ۲۰۰ | **100** |

جدول شمارۀ (۱۳-۴) نشان می‌دهد که از ۲۰۰ مطلب کدگذاری شده ۸۹مطلب(۴۴,۵درصد)خویشتن بایسته قابل تشخیص است و۱۱۱مطلب(۵۵,۵)درصد خویشتن بایسته قابل تشخیص نبوده است. خویشتن بایسته خویشتنی که جامعه و هنجارها به فرد تحمیل یا توصیف می کند با توجه به جدول فوق.۸۹مطلب از مطالب وبلاگ های روزنامه نگاران خویشتن بایسته مشاهده شد.مطالبی درآن خوشتن بایسته قابل تشخیص است مطالبی است که در آن روزنامه نگار از خط مشی های روزنامه ای که در آن مشغول به فعالیت است تخطی نمی کند.

سئوال (۱) : آیا بین مطالب وبلاگ های روزنامه‌های مورد بررسی از نظر "سبک مطلب" تفاوت معنی داری وجود دارد؟

جدول شماره (۳). مقایسه معنی داری تفاوت مطالب وبلاگ های روزنامه های مورد بررسی بر حسب سبک مطلب

| نام روزنامه / سبک / مطلب | وبلاگ روزنامه نگاران همشهری | وبلاگ روزنامه نگاران کیهان | وبلاگ روزنامه نگاران ایران | وبلاگ روزنامه نگاران شرق | جمع سطری |
|---|---|---|---|---|---|
| فراوانی<br>مقاله<br>درصد سطری<br>درصد ستونی | ۲<br>۲,۷ %.<br>۵,۳% | ۷۰<br>۹۵,۹%<br>۷۸,۷% | ۱<br>۱,۴%<br>۲,۹% | ۰<br>۰%<br>۰% | ۷۳<br>100%<br>۳۶,۵% |
| یادداشت | ۱۸<br>۲۷,۷%<br>۴۷,۴% | ۱۹<br>۲۹,۹%<br>۲۱,۳% | ۹<br>۱۳,۸%<br>۲۵,۷% | ۱۹<br>۲۹,۲ %.<br>۵۰% | ۶۵<br>100%<br>۳۲,۵% |
| دل نوشته | ۱۸<br>۲۹%<br>۴۷ .۴% | ۰<br>۰%<br>۰% | ۲۵<br>۴۰,۳%<br>۷۱,۴% | ۱۹<br>۳۰,۶%<br>۵۰% | ۶۲<br>100%<br>۳۱% |
| جمع ستونی | ۳۸<br>۱۹%<br>100% | ۸۹<br>۴۴,۵%<br>100% | ۳۵<br>۱۷,۵%<br>100% | ۳۸<br>۱۹%<br>100% | ۲۰۰<br>100%<br>100% |

$p<./.16$ $df= ۱۴۲$ $= x^2$

داده های جدول بالا با توجه به نتیجه آزمون کای‌اسکوئر بدست آمده به میزان ۱۴۲و با درجه آزادی۶ تفاوت معنی داری رابا 99درصد اطمینان به نمایش می گذارد براساس سه سبک مطلب مورد بررسی مقاله، یادداشت، دلنوشته که نسبت آنها در هر یک از این روزنامه ها در این جدول نمایش داده می شود می‌توان گفت که بین مطالب وبلاگ های روزنامه‌های مورد بررسی از نظر سبک مطلب تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول بالا نشان می دهد که بیشترین مطالبی (۷۸,۷درصد)که دارای سبک مقاله است توسط وبلاگ نویسان شاغل در روزنامه کیهان نوشته شده است درحالیکه ۷۱,۴درصد مطالب وبلاگ نویسان شاغل در روزنامه ایران دارای سبک دل نوشته است و ۵۰درصد از مطالبی که توسط وبلاگ نویسان شاغل در روزنامه شرق نوشته شده است به سبک یادداشت است. وبلاگ نویسان روزنامه کیهان هیچ مطلبی که دارای سبک دلنوشته باشد ثبت نکرده اند و هیچ مطلبی توسط وبلاگ نویسان روزنامه شرق که به سبک مقاله باشد نوشته نشده است.

سئوال (۲) : آیا بین مطالب وبلاگ های روزنامه‌های مورد بررسی از نظر "داشتن خویشتن شایسته" تفاوت معنی داری وجود دارد؟

جدول شماره (۴). مقایسه مطالب وبلاگ های روزنامه‌های مورد بررسی از نظر داشتن خویشتن شایسته

| نام روزنامه **خویشتن شایسته** | وبلاگ های نگاران روزنامه همشهری | وبلاگ های نگاران روزنامه کیهان | وبلاگ های نگاران روزنامه ایران | وبلاگ های نگاران روزنامه شرق | جمع سطری |
|---|---|---|---|---|---|
| فراوانی<br>بلی<br>درصد سطری<br>درصد ستونی | ۳۴<br>۳۴,۳%<br>۸۹,۵% | ۰<br>۰%<br>۰% | ۳۲<br>۳۲,۳%<br>۹۱,۴% | ۳۳<br>۳۳,۳%<br>۸۶,۸% | ۹۹<br>**100%**<br>۴۹,۵% |
| خیر | ۴<br>۴%<br>۱۰,۵% | ۸۹<br>۸۸,۱%<br>۱۰۰% | ۳<br>۳%<br>۶ .۸% | ۵<br>۵%<br>.<br>۱۳,۲% | ۱۰۱<br>**100%**<br>۵۰,۵% |
| جمع ستونی | ۳۸<br>۱۹%<br>**100%** | ۸۹<br>۴۴,۵%<br>**100%** | ۳۵<br>۱۷,۵%<br>**100%** | ۳۸<br>۱۹%<br>**100%** | ۲۰۰<br>**100%**<br>**100%** |

$df=۵۷,۳= 1x^2$ P<./.۵۳

داده های جدول بالا با توجه به کای اسکوئر به دست آمده به میزان ۱۵۷,۳ با درجه آزادی(۳) تفاوت معنی رابا ۹۵درصد اطمینان به نمایش می گذارد .

۹۱,۴درصد از مطالب وبلاگ نویسان شاغل در روزنامه ایران دارای خویشتن شایسته ارزیابی شده است در حالیکه هیچ یک از مطالبی که توسط وبلاگ نویسان روزنامه کیهان نوشته شده است دارای خویشتن شایسته نیست. خویشتن شایسته کسی است که فرد آرزو می کند ودلش می خواهد باشد .خویشتن شایسته در مطالبی مشاهده شد که آن مطالب دارای ناهماهنگی شناختی ارزیابی شده است.

"آدمی به هر کس که دروغ می گوید، بهتر است به خودش کمتر دروغ بگوید"

"در روزهایی که سخت می آیند و سخت می گذرند، من فقط می توانم از پس گذران خودم از طلوع و غروب برآیم مرا از درک دنیای تاریکتان معذور دارید "

"آنقدر خودمان را شبیه روشن فکرنما های بی مصرفی که دچار یاس فلسفی شده اند، نشان داده ایم که خودمان هم دارد باورمان می شود. آنقدر سیگار پشت سیگار دود کرده ایم و توی کافه های روشن فکر زده مضحک نشسته ایم و دستمان را روی پیشانی مان گذاشته ایم که خودمان هم دارد باورمان می شود که بزرگ ترین گنداب تاریخ زیر پای ما دهن باز کرده است.

بیاید یادمان بیاید که ما همان هایی هستیم که در سخت ترین روزهای تاریخ مان لبخند زدیم و به جای نالیدن برای بهتر شدن کوشیده ایم "

"می خواهم خودم را آنگونه که هستم نشان دهم چون معتقدم که زنده بودنم را تنها در این صورت می توانم توجیه کنم "

"می نویسم که هناق نشود
می نویسم که آوار نشود و خانه ام ویران نکند
فقط می نویسم از غم هایی که دیرزمان است همچون خوره به جانم افتاده است
از دردهای گاه وبیگاه که سرطان گونه غده می سازد "

سئوال (۳) : آیا بین مطالب وبلاگ های روزنامه‌های مورد بررسی از نظر " خویشتن بایسته " تفاوت معنی داری وجود دارد؟

جدول شماره( ۵). مقایسه معنی داری تفاوت مطالب وبلاگ های روزنامه‌های مورد بررسی از نظر تشخیص خویشتن بایسته

| نام روزنامه / خویشتن بایسته | وبلاگهای روزنامه نگاران همشهری | وبلاگ های روزنامه نگاران کیهان | وبلاگهای روزنامه نگاران ایران | وبلاگهای روزنامه نگاران شرق | جمع سطری |
|---|---|---|---|---|---|
| فراوانی<br>بلی<br>درصد سطری<br>درصد ستونی | ۰<br>۰%<br>۰% | ۸۹<br>۱۰۰%<br>۱۰۰% | ۰<br>۰%<br>۰% | ۰<br>۰%<br>۰% | ۸۹<br>100%<br>۴۴,۵% |
| خیر | ۳۸<br>۳۴,۲%<br>۱۰۰% | ۰<br>۰%<br>۰% | ۳۵<br>۳۱,۵%<br>۱۰۰% | ۳۸<br>۳۴,۲%<br>۱۰۰% | ۱۱۱<br>100%<br>۵۵,۵% |
| جمع ستونی | ۳۸<br>۱۹%<br>100% | ۸۹<br>۴۴,۵%<br>100% | ۳۵<br>۱۷,۵%<br>100% | ۳۸<br>۱۹%<br>100% | ۲۰۰<br>100%<br>100% |

$df=۲=x^2$ P<./.۱۳۰۰

داده های جدول بالا با توجه به نتیجه آزمون کای‌اسکوئر به میزان ۲۰۰ و با درجه آزادی ۳تفاوت معنی داری رابا ۹۹ درصد اطمینان به نمایش می گذارد می‌توان گفت که بین وبلاگ های روزنامه‌های مورد بررسی از نظر داشتن خویشتن بایسته تفاوت معنی داری وجود دارد.

داده ها نشان می دهد که کل مطالبی که توسط وبلاگ نویسان شاغل در روزنامه کیهان نوشته شده است خویشتن بایسته قابل تشخیص است در حالیکه کل مطالبی که توسط روزنامه نگاران شاغل در روزنامه های همشهری، ایران وشرق نوشته شده است خویشتن بایسته دیده نمی شود.

نمونه ای از مطالب وبلاگ نویسان روزنامه کیهان که دارای خویشتن بایسته است:

"جهان لحظات حساسی رابه خود می دید ولیبرال ها علی رغم همه نقشه هایشان مانند عملیات طبس وطرح کودتا در اردیبهشت و تیرماه ۱۳۵۹،نتوانستند مسیر تاریخ را به سوی خود تغییر دهند "

## سوالات پژوهش

محقق پژوهش حاضر، سه سوال را با روزنامه نگاران وبلاگ نویس روزنامه های همشهری، ایران وشرق شرکت کننده در این پژوهش در میان گذاشته است این سوالات عبارتند از:

۱.آیا روزنامه نگاران خود واقعی را در مطالب وبلاگ ها ابراز می کنند؟
۲.هدف از وبلاگ نویسی چیست ؟
۳. آیا روزنامه نگاران وبلاگ نویس وبلاگ نویسی را به روزنامه نگاری ترجیح می دهند ؟

**خلاصه دیدگاه های روزنامه نگاران:**

لازم به توضیح است مصاحبه با ۸روزنامه نگاری صورت گرفت که در تحلیل محتوای وبلاگ آنها خویشتن شایسته قابل تشخیص بود و هر ۸روزنامه نگاری که در روزنامه های همشهری، ایران و شرق فعالیت می کردند در پاسخ به پرسش ها جواب های مشابهی دادند که خلاصه ای از مطالب آنها در زیر آورده شده است.

در پاسخ به سوال اول روزنامه نگاران معتقداند: هر روزنامه نگاری با هر عقیده و مشی فکری و وابسته به هر جناح و سازمانی در طی فعالیت حرفه ای خود، در مسیر عقاید و باورهایی قرار می گیرد که با عقاید خود منافات دارد. جدای از اینکه روزنامه نگار در چه نشریه ای و با کدام خط مشی ای فعالیت می کند دچار تناقضاتی‌می شود. روزنامه نگار روزنامه همشهری می‌گوید:گاهی ممکن است من آرزوی دستیابی به نتایج مطلوبم را داشته باشم گاهی هم ممکن است ناگزیر از اجتناب باشم در بسیاری از مواقع این دو احساس در مقابل هم قرار می گیرند. وقتی ما از بیان مسائلی که دلخواه ماست به خاطر همان پرهیز از نتایج منفی دور می شویم احساس خوشایندی نداریم چون به هر حال از خود واقعی دور می شویم. روزنامه نگاران وبلاگ نویس معتقداند در فضاهایی مثل وبلاگ ها چون اصولا محدودیت اعمال نمی شود آنچه را که دلخواه آنهاست در وبلاگ های شخصی ثبت می کنند.

در پاسخ به سوال دوم یعنی هدف از وبلاگ نویسی چیست ؟ روزنامه نگاران معتقد است که، وبلاگ نویسی در بین روزنامه نگاران از اوایل سال ۸۲ به بعد رونق گرفت و در ابتدا اکثر روزنامه نگاران درصدد کشف این رسانه الکترونیک بودند و بیشتر جنبه تفریح داشت تا ابزاری در جهت مقاصد روزنامه نگاری و امکانات جدیدی را فراهم کرده بود که پیش از این وجود نداشت و یکی از آنها هم به اشتراک گذاشتن نظرات بود. اما به مرور زمان وبلاگ نقش های دیگری برای روزنامه نگاران پیدا کرد ومی توان گفت، مطالب وبلاگ ها تحت تاثیر آنچه در روزنامه رخ می داد قرار گرفت و با توجه به خاص بودن و شخصی بودن محیط وبلاگ و تفاوت هایی که از نظر فضایی این دو رسانه با هم داشتند باعث شد که مطالب وبلاگ ها هم رنگ و بویی متفاوت از مطالب روزنامه به خود بگیرد. در سال های قبل وبلاگ رسانه جدیدی به حساب می آمد که اغلب روزنامه نگاران از آن برای اهداف روزنامه نگاری استفاده می‌کردند و سعی می کردند در جهت روزنامه نگاری حرفه ای از وبلاگ استفاده کنند، ولی با توجه به اینکه وبلاگ یک بعد شخصی نویسی را هم ایجاد می کرد، سبک مطالب نیز تغییر کرد و اصطلاحی به نام دل نوشته به وجود آمد و یادداشت شخصی سبک غالب بسیاری از وبلاگ ها شده بود در حال حاضر هم که فعالیت های وبلاگ نویسی و وب گردی کمتر شده است باز هم عده ای از روزنامه نگاران ازآن برای مقاصد حرفه ای روزنامه نگاری استفاده می کنند.

در رابطه با سوال سوم، روزنامه نگار روزنامه ایران می گوید:

روزنامه و وبلاگ دو رسانه کاملا متفاوت هستند برای من روزنامه نگار اگر بتوانم به رسالت خودم نزدیک شوم تفاوتی ندارد که در چه رسانه ای قلم بزنم در هر صورت هر زمان وهر مکانی که روزنامه نگار احساس کند وجودش حداقل کمکی به بهبود شرایط اجتماعی، فرهنگی ،سیاسی می کند به رغم دشواری های این حرفه رضایت شغلی روزنامه نگار محقق می شود. وبلاگ اما نوعی راحت گویی و فرار از محیط روزنامه را فراهم می آورد وباعث نوشته شدن دلتنگی ها، یادداشت ها یا اصطلاح شما دلنوشته ها می شود که باز به همان ویژگی وبلاگ برمی گردد ولی برای شخص من تفاوتی نمی کند.

روزنامه نگاران معتقداند ،در بسیاری موارد به دلیل فشارهای اجتماعی و سیاسی که روزنامه نگاران متحمل شده اند مطالب با استعاره وکنایه نوشته می شود، کنایه وار نوشتن هنر روزنامه نگار است ممکن است روزنامه نگار بیاید و از طریق ضرب المثل و یا شعر مقصود خود را به مخاطب بفهماند بنابر ملاحظات سیاسی در بسیاری موارد کنایه وار نوشتن ناخودآگاه رخ می دهد و شاید به دلیل کار و ماهیت روزنامه نگاری باشد چون اکثر ما روزنامه نگاران با توجه به قالب هایی که از قبل برای ماتعریف کرده اند خواه ناخواه به سمت استعاره و کنایه پیش می رویم یعنی هم ماهیت این رشته ایجاب می کند و هم محدودیت هایی که بر روزنامه نگاران ایرانی از سال ها پیش وجود داشته است.

روزنامه نگارروزنامه شرق معتقداست: هر فردی می تواند فحاشی کند اما هنر روزنامه نگار این است که وقتی کسی مطلبش را می خواند به واژهای فحش و بدوبیراه برنخورد، و این هاست که قلم ها را از هم متفاوت می کند هدف این است که مخاطب خاص که سطح بالاتری دارد، مطلب را به راحتی دریافت کند و با آن ارتباط برقرار کند.

روزنامه نگار روزنامه همشهری : در زمانه ای که تنگناهایی وجود دارد شاعر، نویسنده، روزنامه نگار به دو چیز پناه می برد طنز و بیان تمثیلی اگر روزنامه نگار بی پروا بدون وجود باید و نبایدها مطلب را در وبلاگ خود به ثبت برساند معمولا از استعاره و کنایه استفاده نمی کند اما ممکن است شرایطی به وجود آید که روزنامه نگار حتی در وبلاگ شخصی خویش نیز دست به محافظه کاری بزند و از کنایه و استعاره استفاده کند. در مورد شخص من کنایه وار نوشتن به خاطر محافظه کاری و فرار از فشارهای سیاسی نیست. چون من بسیاری از مطالبی که در وبلاگ آوردم شعر است و اقتضای شعر ایجاب می کند که استعاره و کنایه آورده شود.در هر حال وبلاگ امکان آزادانه نوشتن را برای روزنامه نگار فراهم می کند خواه مطالب صریح نوشته شود و خواه کنایه وار.

**بحث و نتیجه گیری :**

سبک مطلب روزنامه نگاران روزنامه کیهان، مقاله است و از مجموع پنج وبلاگ مورد بررسی روزنامه نگاران کیهان، هیچ مطلبی به سبک دلنوشته ثبت نشده است. در هیچ یک از مطالب وبلاگ های روزنامه نگاران کیهان " خویشتن شایسته "قابل مشاهده نبود. روزنامه نگاران مزبور غالبا به بیان دغدغه ها واهداف واقعی در وبلاگ نمی پردازند وخود واقعی را در وبلاگ ها به نمایش نمی گذارند.

در مورد محتوای غالب مطالب قابل ذکر است که از بین بیست وبلاگ روزنامه های همشهری، کیهان ایران و شرق اکثر مطالب دارای محتوای سیاسی است و محتوای اجتماعی در مرتبه بعدی قرار دارد.

سبک مطلب وبلاگ های مورد بررسی روزنامه نگاران روزنامه های همشهری، کیهان، ایران وشرق با هم متفاوت است به لحاظ فراوانی، وبلاگ های روزنامه نگاران همشهری، ایران و شرق به ترتیب دارای سبک دلنوشته، یادداشت شخصی و مقاله است. مطالب روزنامه نگاران روزنامه کیهان دارای سبک مقاله می باشد، همچنین سبک یادداشت نیز در وبلاگ های روزنامه نگاران روزنامه کیهان دیده نشد. غالب مطالبی که خویشتن شایسته در آن قابل تشخیص بود، مطالبی بودند که به سبک دلنوشته در وبلاگ ها به ثبت رسیده اند. در واقع دلنوشته، با خود آرمانی و ایده آل روزنامه نگار نزدیکی بیشتری دارد چون به دور از قالب ها و حریم ها و محدودیت های روزنامه نگاری، فرد هر آنچه را که می خواهد و ترجیح می دهد در وبلاگ شخصی خویش می آورد. معمولا سبک مقاله، زبان رسمی دارد و نویسنده به راحتی فعل ها را نمی شکند ودر قالب های روزنامه نگاری مطلب می نویسد. سبک دلنوشته این امکان را به نویسنده می دهدکه به برون ریزی احساسات و دغدغه های خویش بپردازد. همچنین سبک یادداشت شخصی نیز نقطه بینابین دلنوشته و مقاله به حساب می آید که مطالب روزنامه نگاران کیهان هیچ کدام به سبک یادداشت نوشته نشده بود.

زبان وبلاگ نیز با توجه به سبک مطلب متغیر است مطالب با سبک مقاله دارای زبان رسمی ومطالب دلنوشته دارای زبان غیر رسمی است.

مفهوم خویشتن شایسته، زمانی در نوشته ها مشهود است که روزنامه نگار به دور از بایدها ونبایدها و محدودیت های شغلی و حرفه ای در فضای وبلاگ به نانوشته های روزنامه روی بیاورد. اکثر مطالبی که در این پژوهش دارای خویشتن شایسته ارزیابی شده اند با سبک دلنوشته به ثبت رسیده وهمچنین خویشتن بایسته نیز در مطالبی دیده شد که به سبک مقاله نوشته شده است و از خط مشی های روزنامه ای که روزنامه نگار وبلاگ نویس در آن به فعالیت می پردازد تخطی نمی کند.

روزنامه نگاران روزنامه های همشهری، ایران، شرق از نام مستعاردر پایان مطالب استفاده می کنند وروزنامه نگاران روزنامه کیهان نام اصلی خودرا در پایان مطالب می آورند. از بین ۲۰وبلاگ مورد بررسی،۱۵ وبلاگ مربوط به روزنامه نگاران همشهری، ایران وشرق با نام مستعار به ثبت رسیده است و ۵وبلاگ، وبلاگ نویسان روزنامه کیهان، با نام خود روزنامه نگار به ثبت رسیده است. به نظر می رسد با توجه به اینکه اکثر مطالبی که روزنامه نگاران روزنامه های کیهان در وبلاگ خود می نویسند ادامه مطالب روزنامه است از نام اصلی خود برای ثبت وبلاگ ها استفاده می کنند. در رابطه با روزنامه نگاران روزنامه های همشهری، ایران وشرق برای ثبت وبلاگ ها از نام مستعار استفاده می کنند. به نظر می رسد وبلاگ نویسانی که مطالب آنها با خط مشی های روزنامه ای که در آن فعالیت می کنند متفاوت است از نام اصلی خود برای ثبت وبلاگ ها استفاده نمی کنند. روزنامه نگاران هیچ رسانه ای نمی توانند خود را نسبت به رسانه های جدید بی نیاز بدانند لازمه کار خبری، بهرمندی از رسانه های جدید است با توجه به اینکه وبلاگ نویسی از آغاز تا کنون مسیر متفاوتی را طی کرده است و براساس اینکه هر روزنامه نگار بر چه کارکرد وبلاگ نویسی تاکید دارد اهداف متفاوتی برای وبلاگ نویسی وجود دارد. اکثر روزنامه نگاران معتقداند وبلاگ نویسی در راستای اهداف روزنامه نگاری حرفه ای قرار گرفت، اصطلاح دلنوشته زمانی در ادبیات وبلاگ نویسی باب می شود که روزنامه نگاران به جنبه سرگرمی وبلاگ ها توجه کردند. در مقطعی که این پژوهش انجام شد اکثر روزنامه نگاران دغدغه وبلاگ نویسی نداشتند ومعتقد بودنند که مخاطب وبلاگ جدی نیست البته تاثیر تب تند شبکه های اجتماعی را نیز نمی توان از نظر دور داشت. روزنامه نگاران به مجالی که وبلاگ برای صمیمانه نوشتن و راحت نوشتن فراهم کرده اشاره کردند و بیان داشتند، عناوینی مانند وبلاگ به مثابه دفترچه یادداشت شخصی باعث شد وبلاگ ها را از زاویه دیگری بنگرند و به مطالبی در وبلاگ ها بپردازند که با مطالبی که در روزنامه چاپ می شد متفاوت باشد. می توان گفت وبلاگ نویسی در شرایط کنونی دوران رکود خود را سپری می کند. وبلاگ نویسی با هدف کاهش تناقض‌ها و ناهماهنگی ها انجام نمی شود. تلاش برای کاهش ناهماهنگی هایی که حرفه روزنامه نگاری ایجاب می کند آگاهانه صورت می گیرد، اما روزنامه نگاران زمانی که به وبلاگ نویسی روی می آورند ناآگاهانه به ابراز خود واقعی می پردازند. روزنامه نگاران، این دو رسانه روزنامه و وبلاگ را با هم یکی در نظر نمی گیرند. وبلاگ فضای متفاوت تری از روزنامه برای نوشتن را فراهم می کند که به اقتضای آن نوع قلم، سبک مطلب و سوژه هایی که در آن مطرح می شود نیز متفاوت است. آنچه برای روزنامه نگار اهمیت دارد رسیدن به رسالت روزنامه نگاری و ایده آل هایی است که فرد برای خود منظور می کند و تفاوتی نمی کند پیام از طریق کدام تریبون و چه رسانه ای به مخاطبان برسد.

## مراجع

اتکینسون، ریتال، ال و همکاران ؛زمینه روانشناسی، حسن رفیعی و همکاران، تهران :ارجمند،۱۳۸۴،چاپ پنجم ،جلد دوم ،ص ۱۱۸و ۱۱۹

تایپا،کلود. (۱۳۷۹). درآمدی بر روانشناسی اجتماعی، ترجمه مرتضی کتبی تهران: نشر نی

حریری، نجلا.(۱۳۸۵). اصول و روش های پژوهش کیفی تهران: انتشارات دانشگاه آزاداسلامی

شاملو، سعید؛ مکتب ها و نظریه ها در روانشناسی شخصیت،تهران، رشد ۱۳۸۲،چاپ هفتم ،ص ۱۴۲

کاندا،زیوا ،(۱۳۸۴).شناخت های اجتماعی ترجمه حسین کاویانی ،تهران :مهر کاویان

هولستی، ال –آر.(۱۳۸۹). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی. ترجمه نادر سالارزاده امیری، تهران :دانشگاه علامه طباطبایی، چاپ دوم

Collins jr.Paul.(2009). cognitive dissonance on The u.s.supreme court:,sage publication 363,365,371

Dillard ,j .&pfau,M.(2002).the persuasion handbook:developments in theory and practice .usA;sage publication ,Inc

Harmon – jonse ,E.,Brehm,j.w.,Greenberg ,j.,simon ,L.,&Nelson D.E.(1996).Evidence that the production of aversive consequences is notnessasary to create cognitive dissonance . journal og personality and social psychology ,70,5-16

Steele ,c.M.,spencer,S.j,&Lynch ,M.(1993).Dissonance and affirmational resources : Resilience against self –image threats.journal of personality and social psychology ,64(6),885-896

Spencer .S.j.,joseph .R.A.,&steele ,c.M.(1993).low self –esteem :the uphill struggle For self –integrity :In R.Baumeister (Ed),selfsteem :The puzzle of low self –regard .New yourk :plenum